

Buurtmoestuin? Zo gedaan!

Handleiding voor het opzetten van een buurtmoestuin



multifunctioneel

Colofon

© 2014 Wageningen,
Stichting Dienst Landbouwkundig
Onderzoek (DLO). Uitgave
Praktijkonderzoek Plant & Omgeving,
onderdeel van Wageningen UR.

Deze brochure is tot stand gekomen
in opdracht van de Kenniskring
Buurtmoestuinen Almere en de
Wetenschapswinkel van Wageningen
UR ([www.wageningenur.nl/
wetenschapswinkel](http://www.wageningenur.nl/wetenschapswinkel)).
Speciale dank aan de geïnterviewden
die hun ervaringen met u willen delen.

Projectleider|

Marcel Vijn

Auteurs|

Annelies Laan

Celine Janse van Rensburg

Didi Stoltenborg

Djura Hoeksma

Janneke Grit

Redactie|

Arjan Dekking en Esther Veen

Vormgeving|

Caroline Verhoeven-Poelhekke



Inhoud

Leeswijzer	3
Visueel stappenplan	4
1. Het initiatief	7
1.1 Beschrijf je idee	7
1.2 Locatie en bodem	8
1.3 Het ontwerpen van een teeltplan	11
1.4 Financiering van het plan	13
2. Mobiliseer je buurt	14
2.1 Behoeften van buurtbewoners	14
2.2 Draagvlak creëren	14
2.3 Gezamenlijk afspraken maken	16
3. Gemeente en organisaties	19
3.1 Omgaan met belanghebbende partijen in de omgeving	20
3.2 Communicatie met de gemeente	21
3.3 Ondersteunende organisaties	22
4. Voorbestaan buurtmoestuin	23
4.1 Het voortbestaan waarborgen	23
4.2 Hoe meer zielen hoe meer vreugd!	23

Leeswijzer

De laatste jaren zien we een grote toename van het aantal buurtmoestuinen in Nederland. Het is dus blijkbaar helemaal hip! Maar wat zijn buurtmoestuinen nou eigenlijk precies, en wat maakt ze zo bijzonder? Een buurtmoestuin is een moestuin die door buurtbewoners onderhouden wordt. Deelnemers aan de moestuin wonen in de buurt en in de tuin worden gezamenlijk groenten, fruit, kruiden en/of bloemen geteeld. Een buurtmoestuin kan geplaatst zijn op een dak, op stukjes openbaar groen van de gemeente, of op (tijdelijk) braakliggende bouwgrond. Soms wordt er gezamenlijk geteeld; andere keren is de grond in individuele stukken verdeeld. Een buurtmoestuin is zo bijzonder omdat het verschillende onderwerpen aansnijdt, zoals gezond voedsel, biodiversiteit, samenwerking binnen een buurt, natuureducatie, enzovoort. Het kan heel leuk zijn om samen met je burens aan zo'n project te beginnen en hierdoor een hechtere buurt te creëren!

In deze handleiding wordt uitgelegd wat er nodig is om te starten met een buurtmoestuin. Voor het schrijven van deze handleiding zijn vele interviews gehouden met praktijkdeskundigen en gemeenteambtenaren uit Almere, en experts op het gebied van stadslandbouw. Bepaalde informatie is specifiek gericht op de situatie in Almere, maar de meeste informatie is ook toepasbaar in andere gemeenten.

Deze handleiding bevat allereerst een visueel stappenplan (Pag.4). Hierin staan alle mogelijke stappen die je kunt zetten om van een initiatief een succes te maken. De stappen zijn ingedeeld in vier thema's met elk hun eigen kleur: **het initiatief**, **de buurt**, **de omgeving** en **het voortbestaan van de buurtmoestuin**. De eerste drie thema's zijn belangrijk voor de

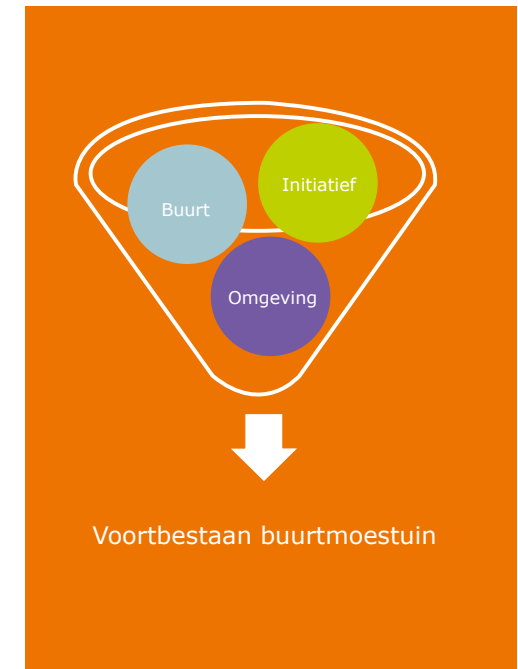
realisatie van het idee. Hierna ligt de focus op het voortbestaan van de buurtmoestuin.

Het deel over **het initiatief** bevat informatie over hoe je je idee beschrijft, de locatie en wat je in het gedetailleerde plan zet. In mobiliseer **je buurt** wordt gesproken over de behoeften van de buurtbewoners, hoe je draagvlak kunt creëren en waar je gezamenlijk afspraken over maakt. Het gedeelte over **de omgeving** (Gemeente en organisaties) geeft informatie over hoe je met externe partijen kunt omgaan en hoe deze partijen jou kunnen helpen met de uitvoering van je initiatief. Het laatste deel gaat over hoe je **het voortbestaan van de buurtmoestuin** kunt waarborgen.

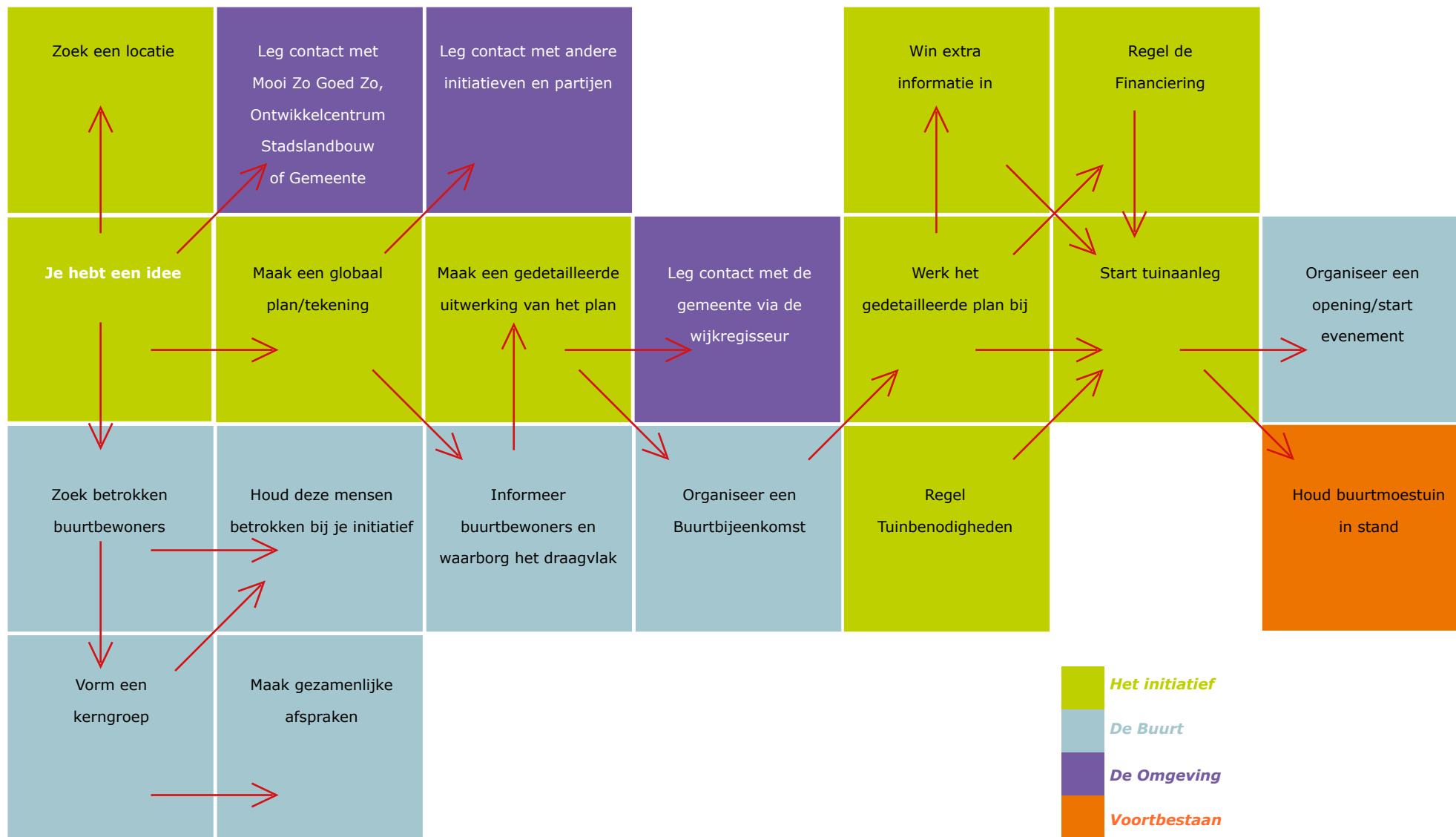
Op het eerste gezicht lijken sommige stappen misschien wat omslachtig. Je wilt natuurlijk het liefst direct aan de slag met het zaaien van de groente! Maar met een goed onderbouwd plan en een goed contact met de buurt en

de omgeving, krijg je een stabiel initiatief voor de toekomst met een grotere kans van slagen.

De stappen in het visuele stappenplan kunnen op verschillende manieren doorlopen worden. De aangegeven pijl is één van de vele mogelijkheden. Daarnaast lopen sommige stappen parallel en zal je ook wel eens terug moeten komen bij eerder genomen stappen. Het is dus geen vast proces, wees flexibel.



Visueel stappenplan



Het initiatief

- **Je hebt een idee**

Je hebt een idee voor een buurtmoestuin.

- **Maak een globaal plan/tekening**

Je zet je idee op papier. Zet hierin het doel en een globale omschrijving van je plan. Hiermee kun je naar je de buurt en naar andere organisaties. Zie hoofdstuk 1.1 'Beschrijf je idee'.

- **Zoek een locatie**

Een geschikte locatie met gezonde bodem is de fundering voor je tuin. Denk bij het zoeken naar een goede locatie aan wie de grondeigenaar is, aan bekabeling onder de grond, bodemvervuiling, afstand tot de tuin en een watervoorziening en schuilplaats dichtbij. Zie hoofdstuk 1.2 'Locatie en bodem'.

- **Maak een gedetailleerde uitwerking van het plan**

Het gedetailleerde plan bouwt verder op het globale plan met nieuwe ideeën met eventueel inbreng van buurtbewoners of andere partijen. Het bevat een teeltplan, management en organisatie van de tuin en hoe je de financiën gaat regelen. Zie hoofdstuk 1.3 'Het ontwerpen van een teeltplan'.

- **Werk het detailleerde plan bij**

Naar aanleiding van een buurtbijeenkomst of nieuwe ideeën kun je je plan blijven updaten.

- **Win extra informatie in**

Als je weet wat je wilt gaan doen is het handig te bekijken welke kennis en informatie je nog nodig hebt. Doe eventueel cursussen en zoek informatie op.

- **Regel tuinbenodigdheden**

Voordat je de tuin kan aanleggen heb je tuinmateriaal nodig, van zaaigoed tot schop. Maak een lijst met wat je nodig hebt en verzamel alles. Hierbij hoeft niet alles nieuw te zijn, tweedehands kan ook.

- **Regel de financiering**

Met weinig geld kun je al veel bereiken! Probeer creatief en zelfvoorzienend te zijn. Voor tips om aan financiering te komen, zie hoofdstuk 1.4 'Financiering van het plan'.

- **Start tuinaanleg**

Als alle benodigdheden bij elkaar zijn verzameld kun je starten met de tuinaanleg.

De buurt – Mobiliseer je buurt

- **Informeer buurtbewoners en waarborg het draagvlak**

Om je idee te laten slagen is het nodig om de buurt te informeren en draagvlak te creëren. Dit is ook één van de vereisten van de gemeente om je plan te mogen uitvoeren op gemeentegrond. Zie hoofdstuk 2.1 'Behoeften van buurtbewoners' en hoofdstuk 2.2 'Draagvlak creëren'.

- **Zoek betrokken buurtbewoners**

Het is fijn om niet alleen te staan in je idee. Ga daarom op zoek naar betrokken buurtbewoners die je willen helpen je idee te realiseren en je willen helpen met het uitvoeren van het idee, ook in de toekomst. Zie hoofdstuk 2.1 'Behoeften van buurtbewoners' en 2.2 'Draagvlak creëren'.

- **Vorm een kerngroep voor de organisatie van de buurtmoestuin**

De kar trekken en alles regelen rondom de buurtmoestuin kan veel tijd kosten. Het is daarom fijn om een groep te vormen. Zie hoofdstuk 2.2 'Draagvlak creëren: Hoe houd je buurtbewoners gemotiveerd?'

- **Maak gezamenlijke afspraken**

Het is slim om met de buurtbewoners afspraken te maken. Hierdoor weet iedereen waar hij/zij aan toe is. Dit kan misverstanden voorkomen.

Je kan afspraken maken op veel vlakken. Zie hoofdstuk 2.3 'Gezamenlijke afspraken' voor meer informatie.

- **Houd deze mensen betrokken bij je initiatief**

Als je buurtbewoners hebt gevonden die willen helpen, is het belangrijk dat je deze mensen actief en gemotiveerd houdt. Zie hoofdstuk 2.3 'Gezamenlijke afspraken voor meer informatie'.

- **Organiseer een buurtbijeenkomst**

Tijdens een buurtbijeenkomst kun je veel dingen bespreken. Je kunt hierin bijvoorbeeld je plan voorleggen aan de buurt, tot nieuwe ideeën komen en afspraken maken

- **Organiseer een openings-/startevenement**

Je kunt er voor kiezen om een feestelijke start te maken van de aanleg van de tuin. Ook een openingsevenement als de tuin klaar is kan leuk zijn! Dit helpt je de buurtbewoners enthousiast te maken en te houden voor de buurtmoestuin.

De omgeving- Gemeente en andere organisaties

- **Leg contact met gemeente en andere organisaties**

Als je een idee hebt en je weet niet hoe je het moet aanpakken dan kan je voor hulp terecht bij de gemeente en andere organisaties die dit soort initiatieven ondersteunen. Zie hoofdstuk 3.2 'Communicatie met gemeente en hoofdstuk 3.3 'Ondersteunende organisaties'.

- **Leg contact met andere initiatieven en partijen**

Voor nieuwe ideeën en adviezen kun je ook contact opnemen met andere initiatiefnemers. Ook kun je andere partijen, zoals scholen en zorginstellingen, betrekken bij je idee. Zie hoofdstuk 3.1 'Omgaan met belanghebbende partijen in de omgeving'.

- **Leg contact met de gemeente via de wijkregisseur**

In Almere is de wijkregisseur een heel belangrijk contact bij de gemeente.

Deze kan de verbinding vormen tussen jouw initiatief en de gemeente. Hij/zij onderhoudt de contacten binnen de gemeente. Zie hoofdstuk 3.2 'Communicatie met gemeente'.

Voortbestaan buurtmoestuin

- **Houd buurtmoestuin in stand**

Yes! Het is gelukt jouw buurtmoestuin te realiseren. Het is nu belangrijk dat de buurtmoestuin in stand gehouden wordt, dat de buurt enthousiast blijft en dat betrokken buurtbewoners gemotiveerd blijven om te helpen. Zie hoofdstuk 4 'Voortbestaan buurtmoestuin' voor meer informatie.



1. Het initiatief

Voor het realiseren van jouw buurtmoestuinplannen is het belangrijk om over een aantal zaken goed na te denken, voor je het plan tot uitvoering brengt. In dit hoofdstuk worden de volgende zaken behandeld:

- *Wat is het doel van je buurtmoestuin?*
- *Wie wil je erbij betrekken?*
- *Waar voldoet een geschikte locatie aan?*
- *Wat kan je doen bij een vervuilde bodem?*
- *Hoe ontwerp je een goed teeltplan?*

1.1 Beschrijf je idee

Als je een idee hebt om een buurtmoestuin te starten is het belangrijk je plan op papier te zetten. Dit document kun je gebruiken om de buurtbewoners enthousiast te maken. Een goed onderbouwd plan is ook handig om te hebben voor je naar andere instanties, zoals de gemeente, stapt. Zij kunnen je ondersteunen in de realisatie van je plan. Het hoeft hierbij niet te gaan om een gedetailleerd plan waarin alles al vaststaat. Een globaal plan is beter. Door nog niet alles vast te zetten, kunnen buurtbewoners meedenken over je plan. Dit leidt over het algemeen tot meer draagvlak in

de buurt. Laat je idee met hulp van andere buurtbewoners groeien, zo wordt het echt een plan van jullie samen. Bij het op papier zetten van je buurtmoestuinplan is het goed stil te staan bij de doelen die je wil bereiken, en hoe je die wilt gaan bereiken. Je kunt daarbij jezelf de volgende vragen stellen:

- Wat is het doel van je idee?
- Wat zijn je belangrijkste drijfveren?
- Wat gaat het plan opleveren? En voor wie?
- Waar vraagt de buurt om? Wat heeft de buurt nodig?
- Hoeveel tijd kun en wil je in de tuin steken?

Iedere medebuurtbewoner zal de waarom- en tijdsvragen weer anders beantwoorden. Door te proberen bruggen te slaan tussen deze verschillende doelen, wordt het initiatief breder gedragen in de buurt. Zie voor meer informatie hoofdstuk 2.2 'Draagvlak creëren' op pagina 14.

Let op:

Realiseer je dat een buurtmoestuin die je op openbare grond aanlegt altijd openbaar toegankelijk moet zijn.



1.2 Locatie en bodem

Als je een idee hebt voor een buurtmoestuin is een geschikte locatie met een gezonde bodem van groot belang voor het succesvol kweken van groenten. Hieronder wordt besproken aan welke punten een geschikte locatie bij voorkeur moet voldoen. Wees je ervan bewust dat een gezonde bodem heel belangrijk is, omdat je de groenten wilt gaan opeten. Het is dus belangrijk dat er voldoende voedingsstoffen in de bodem zitten en dat er geen sprake is van vervuiling. Ook dit wordt in dit hoofdstuk behandeld.

Bij het vinden van een geschikte locatie moet je op de volgende punten letten:

- De tuin mag niet te ver van de huizen liggen; het liefst in het zicht van de deelnemende buurtbewoners, zodat zij een oogje in het zeil kunnen houden.
- De maximaal geschikte afstand van een buurtmoestuin is 5 minuten lopen. Een grotere afstand betekent voor veel mensen een te grote drempel om de tuin te bezoeken.

- Er moet een watervoorziening zijn; leidingwater, oppervlaktewater, grondwater of de mogelijkheid om regenwater op te vangen. Voor het slaan van een handpomp is op een enkele uitzondering na geen vergunning nodig.
- Er moet een mogelijkheid zijn om gereedschap op te bergen en te schuilen voor de regen. Let op: een schuilplaats is al gauw een bouwwerk en dus vergunningsplichtig.
- Zorg dat de beoogde plek niet te dicht bij een drukke weg of treinspoor ligt: het is waarschijnlijk dat deze gebieden behoorlijk vervuild zijn door slijtage van rails en bovenleidingen.
- Zorg dat je weet van wie de grond is. In het verdere verloop van de handleiding wordt ervan uitgegaan dat de grond van de gemeente is. Maar de grond kan ook van een projectontwikkelaar, woningbouwvereniging of privé eigendom zijn. Mocht de grond van één van deze partijen zijn, neem hier dan contact mee op.

Let op!

Voordat je aan de slag gaat met het realiseren van een buurtmoestuin op een bepaald stuk grond, is het belangrijk om te weten wat zich onder dat stuk grond bevindt. Door elke stad lopen veel pijpen en leidingen (gas, water, elektriciteit, riool, enzovoorts) en het bewerken van de grond kan problemen opleveren voor deze leidingen. Zo kunnen de wortels van een boom de leidingen verleggen of zelfs breken. De aanwezigheid van kabels en/of leidingen wordt altijd gecontroleerd door de gemeente.

Bodemstructuur en bodembewerking

De oorspronkelijke bodem in Almere bestaat uit zware zeeklei. Kenmerken van deze grondsoort zijn de goede vruchtbaarheid, hoge opbrengsten en de grond houdt lang water vast. Dit laatste is gunstig in droge tijden. Maar als het wat natter is, is zware zeeklei vaak erg zwaar en daardoor lastig te bewerken. Water blijft staan en de grond wordt snel zompig: funest voor je planten! Het is belangrijk om voor een goede afwatering te zorgen. Soms is het nodig om het gebied te draineren, met greppels of drainagebuizen.



Almere is veelal gebouwd op opgespoten zand. Hierdoor zal de grondsoort in de wijk vaak uit zand bestaan met daaronder klei. Dit geeft de kans om de bodemstructuur kunstmatig te veranderen: je kunt de zware zeeklei mengen met zand. In de juiste verhoudingen krijg je dan een lichtere grond, die het water beter doorlaat en toch nog vruchtbaar en bewerkbaar is. Ook wordt de bewerking van de kleigrond makkelijker door het toevoegen van organisch materiaal met groenbemesters, vaste mest of compost. Je kunt het beste overleggen met jouw wijkregisseur naar de mogelijkheden hiervoor; eventueel kan de gemeente je hierbij ondersteunen. De gemeente Almere heeft een groendienst die budget heeft om te helpen bij bodembewerking.

Bodemvruchtbaarheid

Om je planten goed te laten groeien is een vruchtbare bodem, met voldoende voedingsstoffen, nodig. Je kunt erachter komen of jouw bodem voldoende nutriënten bezit door de

grond te laten testen. Veel tuincentra bieden (gratis) testjes aan, waarna je kunt berekenen wat de bodem nog extra nodig heeft om de planten goed te laten groeien. Je kunt ook een grondmonster laten nemen of zelf nemen en laten analyseren door een professioneel laboratorium.

Om te zorgen dat je planten elk jaar weer voldoende voedingsstoffen kunnen opnemen is het belangrijk je tuin te bemesten. Voor elke tuin en grondsoort is er weer een ander bemestingsplan nodig. Er zijn verschillende bronnen waar je mest kunt krijgen, bijvoorbeeld bij boeren uit de omgeving of bij bijvoorbeeld een kinderboerderij of manege. Wees echter wel kritisch op de kwaliteit van de mest die je kunt krijgen: niet alle mest voorziet jouw tuin van wat het nodig heeft. Zo heeft kippenmest andere eigenschappen dan koeienmest, en is oude stalmest vaak beter geschikt dan verse mest. Ook is het goed om te denken aan de herkomst: als je het belangrijk

vindt om biologisch te kweken, wil je waarschijnlijk ook biologische mest gebruiken.

Voor het hergebruiken van plantenresten kan je een composthoop maken, waarmee je later je tuin kan bemesten. Ook de gemeente kan je vaak voorzien van (gratis) compost. Deze is van april tot november verkrijgbaar. Echter alleen compost is vaak onvoldoende!

Het is hier niet mogelijk om diep in te gaan op de verschillende mogelijkheden voor het verkrijgen van geschikte mest; bovendien is de behoefte per tuin verschillend. Vraag eens aan andere buurtmoestuininitiatieven waar zij hun mest vandaan halen.

Ook bijeenkomsten van de Kenniskring Buurtmoestuinen Almere bieden een uitstekende gelegenheid om over zulk soort zaken te discussiëren. Meer informatie over bodem, bemesting en composteren kun je ook vinden via bijvoorbeeld www.moestuintips.nl.

Bodemvervuiling

Stadslandbouwers hebben vaak te maken met een vervuilde bodem vanwege de historische activiteiten die plaats hebben gevonden op de plek van hun tuin. Het is belangrijk om inzicht te hebben in het historisch bodemgebruik van jouw beoogde stuk grond, om zo erachter te komen of er mogelijke olie, zware metalen, of andere soorten vervuiling in de bodem zitten. Het historisch gebruik kan je opvragen bij de gemeente of bij het Kadaster. Om er helemaal zeker van te zijn dat je geen vervuiling in de bodem hebt zitten kun je de bodem laten testen. Er zijn verschillende laboratoria die dit soort bodemonderzoek kunnen doen. Een simpele zoektocht op het internet zal er al meerdere weergeven.



Heb je te maken met vervuilde grond? Geen zorgen, je kan met een aantal aanpassingen toch jouw moestuin realiseren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de volgende maatregelen:

- Het compleet vervangen (saneren) van de bodem.
- Telen in bakken met een ondoordringbaar worteldoek.
- Bepaalde soorten groenten kweken die minder gevoelig zijn voor de opname van zware metalen.
- Niet te diep spitten (afhankelijk van hoe diep de vervuiling zich bevindt).
- Het bestrooien van de bodem met kalk om zo de bodem minder zuur te maken. Ook de zuurtegraad (oftewel de pH) van de bodem heeft namelijk invloed op de opname van vervuilde stoffen door je planten. Een zure grond vergemakkelijkt bijvoorbeeld de opname van Cadmium, wat niet gewenst is. Bekalken van de tuin verhoogt de pH van de bodem en vermindert de opname van zware metalen door de planten. Veel tuincentra bieden testjes aan voor particulieren waarmee de

zuurtegraad van hun bodem bepaald kan worden. Aan de hand van de uitkomst van zo'n testje weet je of je de bodem moet bekalken.

Als je groenten in bakken wilt kweken, is er in het algemeen weinig gevaar voor vervuiling, zelfs aan de straatkant. Vervuilde deeltjes die via de lucht op de groenten komen kunnen er vaak eenvoudig af gewassen worden.



Tips vóór je start:

- *Stel een beheersovereenkomst op met de grondeigenaar!*
- *Wees er zeker van dat de bodem niet vervuild is. Indien het wel vervuild is, neem dan maatregelen om toch veilig de groenten te kunnen eten.*
- *Doe een aantal testjes van de bodem (nutriënten, zuurtegraad) zodat je weet hoe de bodem eraan toe is. Aan de hand van die testjes weet je hoe je de bodem kunt verbeteren.*
- *Als je teelt op zware klei: kweek vóór in potgrond, zodat je zaadjes de kans krijgen te wortelen.*
- *In het geval je de grond in bruikleen hebt bij de gemeente: vraag na bij jouw wijkregisseur of de gemeente kan helpen met de grove bodembewerking (spitten, frezen, boomstronken verwijderen, enz.). De gemeente heeft hier vaak budget voor, dus het is zeker de moeite van het vragen waard!*

1.3 Het ontwerpen van een teeltplan

Het maken van het teeltplan is een belangrijke stap om van je buurtmoestuin een succes te maken. Je werkt immers met verschillende mensen op verschillende tijden samen aan een tuin. Een goed teeltplan bevat een gedetailleerde beschrijving van welke planten je waar gaat plaatsen, met daarnaast een tijdschema dat verschillende maanden beslaat. Een duidelijk teeltplan geeft je houvast en zorgt ervoor dat alle deelnemers weten wat, waar en wanneer geplant moet worden. Bij het opstellen van een plan is het belangrijk rekening te houden met verschillende factoren, die hieronder besproken worden.

Verwachtingsmanagement

Wat verwachten de betrokken bewoners van de buurtmoestuin? Hoeveel procent van alle groente en fruit die ze consumeren willen ze uit de tuin halen? Hoeveel tijd hebben ze om in de tuin te werken? Als iedereen achter het teeltplan staat, zijn de

verwachtingen duidelijk, en dit zal de samenwerking ten goede komen.

Verdeling van de grond

Je kunt ervoor kiezen de grond op te delen in individuele percelen, waarop iedereen zelf beslist wat hij of zij teelt. Een andere mogelijkheid is dat je één gemeenschappelijk perceel hebt waar iedereen samen op werkt. Een combinatie is natuurlijk ook mogelijk. Een ander idee is om een deel van de grond op te delen in kleine stukjes voor kinderen uit de buurt. Op zo'n tuintje kunnen zij zelf ervaren hoe hun voedsel groeit. Eventueel kun je dit vastleggen in een logboek. Een logboek kun je gebruiken om het teeltplan en andere afspraken vast te leggen. Leg het neer op een plek waar iedereen bij kan, zodat iedereen altijd op de hoogte is van de afspraken en wat er nog gedaan moet worden.

Grootte van de buurtmoestuin

Hoe groot de buurtmoestuin moet zijn, hangt af van menselijke behoeftes en ervaring, teelt technische factoren, maar ook bijvoorbeeld hoeveel grond er beschikbaar is. Mocht je een groot stuk grond tot je beschikking hebben, dan kunnen de volgende vragen richting geven aan de gewenste grootte van je tuin:

- Hoeveel mensen zijn er actief betrokken bij de moestuin?
- Hoeveel tijd hebben buurtbewoners om in de tuin te werken?
- Hoeveel procent van alle groente en fruit die ze consumeren willen ze uit de tuin halen?

Om bijna het hele jaar verse groenten en fruit te oogsten wordt 50 m² per persoon als richtlijn gegeven. Echter, als je nog een beginnening in het (moes)tuinieren bent kun je beter klein beginnen (ongeveer 10 m²), om het eerst onder de knie te krijgen. Een moestuin is veel werk. Het is beter om klein te beginnen, om zo het werk goed bij te kunnen houden en niet

ontmoedigd te raken door bijvoorbeeld de hoeveelheid onkruid die op je veldje staat.

Plantkeuze

Er zijn ontzettend veel soorten groente die je kunt verbouwen. Maar welke kies je? Teel wat betrokken buurtbewoners lekker vinden. Naast het telen van groente, kun je ook kiezen voor fruit en bloemen. Niet elke plant is even makkelijk te telen. Begin je net, kies dan voor eenvoudige groentes. Zo voorkom je teleurstellingen. Groenten om mee te beginnen zijn onder andere sla, courgette, aardbei, rode bieten, radijs en bonen. Je kunt bij het kiezen gebruik maken van boeken en/of websites waarin de verschillende soorten groente worden beschreven. Ook kun je ervaren moestuinders vragen om advies.

Planning en indeling

Als je een idee hebt wat je in de buurtmoestuin wilt, is het goed om een plan te maken wat wanneer gezaaid/geplant moet worden en ook op welke plek. Waar moet je bij de indeling en planning rekening mee houden?

- Deel de moestuin in met paden en zaaibedden. Zorg dat je vanaf de paden goed bij alle planten kunt. Dit vergemakkelijkt het onderhoud.
- Zon en schaduw. Bestaande bebouwing en bomen kunnen zorgen voor veel schaduw. Zorg ervoor dat kleinere planten niet wegvallen in de schaduw van grotere planten. Door de zaaibedden in de noord-zuid richting aan te leggen heb je het minste last van onderlinge schaduw.
- Vruchtwisseling. Vruchtwisseling houdt in dat je op een stukje grond elk jaar een ander gewas teelt. Dit is belangrijk, omdat een consequente vruchtwisseling voor een betere bodemvruchtbaarheid zorgt en de kans op ziekten en plagen vermindert. De specifieke volgorde van de vruchtwisseling hangt af

van het ontwerp van jouw tuin; het is niet mogelijk om er in deze informatiebundel diep op in te gaan. Zie het hoofdstuk 'leesvoer' voor meer informatie over vruchtwisseling.

- Combinatieteelt. Bij combinatieteelt zet je verschillende gewassen vlak bij elkaar of door elkaar. Hierbij maak je gebruik van de verschillende eigenschappen van planten. Je hebt hierbij goede en slechte burens. Planten kunnen verschillende geuren en stoffen afscheiden, die insecten kunnen aantrekken of afweerreacties kunnen veroorzaken. Dit is gunstig voor de beheersing van ziekten en plagen. Zie het deel 'leesvoer' voor meer informatie over combinatieteelt en welke gewascombinaties geschikt zijn.
- Je kunt beter meerdere malen kleine hoeveelheden zaaien van dezelfde groente dan alles in één keer. Zo kun je over een langere tijd oogsten en voorkom je dus dat je plotseling met een heleboel kroppen sla zit.

Zaaien of planten?

Op zware kleigrond kun je vaak beter niet direct in de grond zaaien. Kleine zaadjes hebben namelijk niet genoeg wortelkracht om door de zware klei heen te komen: in potgrond kan dit wel. Het is beter om voor te zaaien in een pot met potgrond en een paar weken later, als de plantjes wat groter zijn, ze over te planten in de volle grond. Grotere planten kunnen wel door de klei wortelen, dus zodra de plantjes wat groter zijn kunnen ze alsnog de volle grond in. Een andere mogelijkheid is om in de grond een gootje (+5 cm diep) te maken, welke je opvult met potgrond waarop je zaait. Hierdoor krijgen de kleine zaadjes de kans om zich te ontwikkelen zonder dat ze door de zware klei moeten wortelen.

Als het teeltplan af is

Zodra een duidelijk teeltplan is opgesteld, is het een goed idee om dit plan te presenteren aan de hele buurt en eventueel nog aanpassingen te doen. Door open te staan voor andere meningen kun je het draagvlak in je

buurt vergroten. Als het plan klaar is kun je stappen gaan zetten om je plan daadwerkelijk uit te voeren. Hierbij horen stappen als het regelen van de financiering en benodigdheden voor de tuin. Indien nodig kunnen de buurtbewoners en jijzelf nog cursussen volgen en extra informatie inwinnen op internet of uit boeken, bijvoorbeeld op het gebied van teelt of vrijwilligers.

Tips:

- *Zorg voor een logboek bij de buurtmoestuin, waarin bijgehouden wordt wat iedere buurtbewoner heeft gedaan en wat de volgende buurtbewoner nog moet doen.*
- *Bezoek andere (buurt)moestuinen om inspiratie op te doen voor je eigen tuinplan.*
- *Zaai en plant altijd in regels/rijtjes, zo kun je makkelijker onderscheid maken tussen onkruid en de plant. Laat minstens zoveel ruimte tussen de regels dat er één schoffel tussendoor past. Dit vergemakkelijkt later het onkruid wieden.*

1.4 Financiëring van het plan

Met weinig geld kun je veel bereiken! Er zijn vele voorbeelden in Almere van hele leuke buurttuinen die rondkomen van een minimaal budget. Laat je dus niet afschrikken door hoge kosten, maar probeer creatief en zelfstandig te zijn. Je kunt ook vaak dingen zelf maken, waardoor de kosten gedrukt worden. Soms willen bedrijven sponsoren, in ruil voor wat naamsbekendheid of reclame. Wees creatief en een misschien zelfs een tikje brutaal! Vragen staat vrij: wie weet wat het je oplevert. Maak duidelijke afspraken met elkaar over hoe jullie de financiering rond willen krijgen en wie daar verantwoordelijk voor is.

Manieren om aan geld te komen:

- In veel gemeenten is een wijkbudget beschikbaar. Dit budget kan je voor allerlei doeleinden gebruiken. Daarnaast is er een bewonersbudget beschikbaar. De wijkregisseur kan je hier meer informatie over geven.
- Maak gebruik van fondsen, zoals het Prins Bernard Fonds of het

Oranje Fonds of de fondsen van de Koninklijke Nederlandsche Heidemij. Elk jaar wordt door het Oranje Fonds de burendag georganiseerd. Je kan een burendagactiviteit opgeven en het Oranje Fonds stelt maximaal €500,- voor jouw activiteit beschikbaar. Van dit geld kan je bijvoorbeeld een afdakje bouwen of gereedschap kopen. Organisaties kunnen aansluiten bij de NLdoet dagen van het Oranjefonds. Ook hierbij is het mogelijk om budget aan te vragen.

- Ontwikkel acties in samenwerking met andere organisaties of bedrijven. Soms willen organisaties of bedrijven jouw project graag sponsoren. Zo kan je bijvoorbeeld een actie via Facebook verspreiden met de naam van een bepaald hoveniersbedrijf, waarin je bij elke tien likes een schepje krijgt van dat bedrijf. Wees creatief!
- Je kan kijken of je met jouw project bijdraagt aan een bepaald belang (missie) van een organisatie of bedrijf. Als jouw buurttuin precies

- aansluit bij een wens van zo'n organisatie of bedrijf, kunnen ze jou misschien sponsoren. Denk bijvoorbeeld aan het beschermen van bijen of het terugbrengen van de natuur naar de stad. Als je met jouw project hier bij kan aansluiten, kan je misschien geld krijgen van een organisatie. Ook de gemeente Almere heeft hiervoor soms geld beschikbaar. Informeer goed op het internet en bij de gemeente wat de mogelijkheden hiertoe zijn, en speel in op de thema's die actueel zijn!
- Je kan ook allemaal 10 euro in een potje doen en van dat geld koop je zaden en gereedschap. Als iedereen een klein steentje bijdraagt kom je soms al heel ver. Het kan zelfs zo zijn dat de wijkregisseur je tegemoet kan komen in deze onkosten. Vraag gewoon naar de mogelijkheden!
 - Als je een vereniging bent, kan je de leden een bepaald bedrag aan contributie laten betalen.
 - Gebruik spullen die je al hebt; soms kan je zelf materialen hergebruiken. Als je toch dingen moet kopen, let

dan op de kosten. De wat goedkopere winkels verkopen soms hele degelijke spullen.

- Als je een goed onderbouwd plan bij de gemeente indient, lukt het misschien om meer geld te krijgen. Nee heb je, ja kun je krijgen!
- Soms kan je plantjes ruilen met andere tuinders.
- Organiseer bijvoorbeeld een speciale Facebook-actie voor het krijgen van naamsbekendheid of donaties.
- Crowdfunding kan ook een manier zijn om een startbudget te verkrijgen. Dit is wel gebonden aan bepaalde voorwaarden.

Voor meer informatie hierover zie

www.crowdfunding.nl



2 Mobiliseer je buurt

In dit hoofdstuk wordt toegelicht waarmee je te maken kan krijgen bij het organiseren van jouw buurtinitiatief. Er wordt aandacht gegeven aan:

- Welke behoeften en wensen hebben de buurtbewoners?
- Hoe creëer je draagvlak in de buurt?
- Hoe communiceer je effectief met je buurtbewoners?
- Welke afspraken kunnen gemaakt worden?
- Welke organisatievormen kan je kiezen?

2.1 Behoeften van buurtbewoners

Voor je gaat kijken of er draagvlak in de buurt is voor jouw project, kan je eerst kijken welke behoeften de mensen in jouw buurt hebben. Sluit het doel van jouw project aan op deze behoeften van de mensen? Misschien kan je inspelen op deze behoeften bij het opstellen van de doelen van jouw project. Informatie hierover kan je vinden in deel 1 'Het initiatief' op pagina 6.

Om vast te stellen welke behoeften de mensen in de buurt hebben, kan je kijken naar bepaalde kenmerken van de mensen uit de buurt: leeftijd, afkomst, opbouw van het huishouden, werkstatus (voltijd, deeltijd, werkloos) en of er veel verhuisd wordt. Aan de hand van deze kenmerken kan je bijvoorbeeld rekening houden met hoeveel tijd men kan en wil besteden aan het werken in de tuin, met mensen die graag een stukje tuin voor kinderen erbij willen hebben, of mensen die graag bepaalde buitenlandse gewassen willen kweken.

2.2 Draagvlak creëren

Het is belangrijk dat je buurt ook achter het plan staat. Om de meningen van buurtbewoners te achterhalen kan je met een handtekeningenlijst langs de deuren van de buurtbewoners gaan. Via deze handtekeningenlijst vraag je naar de persoonlijke gegevens van de bewoner (naam, het adres en het e-mail adres), vraag je of de persoon het met jou wil helpen met het initiatief. De lijst wordt afgesloten met een handtekening

van de buurtbewoner. Met de ingevulde handtekeningenlijst kan je bij de gemeente aantonen of er draagvlak is voor jouw initiatief. Voor sommige gemeenten is dit verplicht. Voor je met de handtekeningenlijst langs de deuren

gaat, kan je alvast nadenken over hoe je met de buurt wilt communiceren en hoe je ze gaat informeren over jouw idee. Hier wordt hierna dieper op ingegaan.

Naam	Adres	Email	Ik ben het eens met het initiatief Ja/nee	Ik wil mee helpen met het initiatief Ja/nee	Handtekening

Enthousiasmeer je burens!

Sommige burens zullen meteen enthousiast zijn over je plannen voor een buurtmoestuin, terwijl anderen misschien wat twijfels zullen hebben over het project. Eventuele weerstand van buurtbewoners hoeft niet per se een persoonlijke aanval of kritiek op het plan te betekenen. Vaak spelen er andere zaken waardoor ze wat minder enthousiast zijn over het plan. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat buurtbewoners maar een half en onvolledig verhaal hebben gehoord of dat ze bang zijn voor nadelige effecten van de buurtmoestuin. Je kunt proberen om ze te overtuigen door ze te informeren met volledige verhalen. Verplaats je in anderen, luister naar hun argumenten en toon begrip. Maak duidelijk welk voordeel zij uit de buurtmoestuin kunnen halen en probeer kritiek niet te persoonlijk op te vatten.

Hoe houd je de buurtbewoners gemotiveerd?

Voor de betrokken buurtbewoners is het belangrijk dat ze voldoening uit hun werk krijgen en dat ze hun eigen ideeën mogen inbrengen. Zorg ervoor dat elke betrokken buurman of buurvrouw juist die taken op zich neemt, die hij/zij leuk vindt om te doen. Zo heb je de meeste kans dat de taken op een goede manier uitgevoerd worden en de mensen het werk leuk blijven vinden! Luister dus goed naar de wensen van de betrokken burens en verdeel de taken op vrijwillige basis. Natuurlijk zal het soms zijn dat er ook wat minder leuke taken gedaan moeten worden: probeer deze dan zo eerlijk mogelijk te verdelen.

Je kunt ervoor kiezen om met (een paar) actief betrokken buurtbewoners gezamenlijk de kerngroep achter het initiatief te vormen. Deze groep kan dan samen de kar trekken. Het is fijn om op een ander terug te kunnen vallen en als iemand wegvalt, kun je samen op zoek gaan naar een nieuw kernlid. In de buurt zijn er vast ook wat minder

betrokken buurtbewoners. Deze hebben misschien wel een positieve mening over de buurtmoestuin, maar willen alleen mee doen als het ze uitkomt. Het is leuk om ook deze buurtbewoners betrokken te houden bij de buurtmoestuin. Zo kun je ze uitnodigen voor buurtbijeenkomsten, vergaderingen en leuke activiteiten. Deze buurtbewoners willen misschien wel lid worden van een nog op te richten stichting "Vrienden van ...".

Communicatie met de buurt

Als je niet voldoende mensen hebt gevonden die bij jouw project willen helpen, kan je de buurtbewoners uitnodigen voor een bijeenkomst of uitnodigen voor bijvoorbeeld een groep op Facebook. Het is daarbij prima om aan te geven dat je hun hulp nodig hebt voor het realiseren van de buurtmoestuin. Voor het werven van mensen kan je ook een 'wervingscampagne' opstellen. Hou hierbij rekening met de verschillende behoeften in de buurt! Je kan in zo'n wervingscampagne namelijk mooi

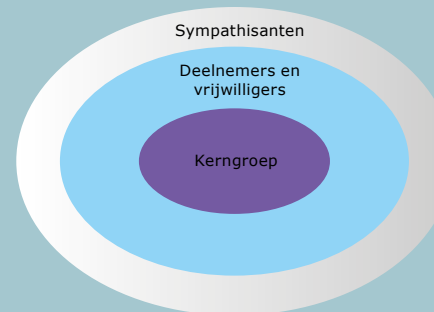
inspelen op deze behoeften. Denk voordat je mensen gaat werven even na over de volgende punten:

- **Soort mensen dat je zoekt**
 - * Wat voor taken liggen nog open?
 - * Onder welke doelgroepen is het zinvol om te gaan werven?
- **Wijze van werven**
 - * Let op het doel, de doelgroep, boodschap, middelen en planning.
 - * Werven kan bijvoorbeeld via een bewonersbrief, buurtbijeenkomst of flyers.
- **Kosten, planning en organisatie van het werven van mensen**
 - * Wie coördineert de campagne?
 - * Wat kost de campagne?

Een aantal tips voor het communiceren met de buurt:

- *Luister naar de buurt.*
- *Stel vragen zoals 'Wat bedoelt u precies?', 'Kunt u daar een voorbeeld van geven?'*
- *Neem een open houding aan.*
- *Spreek de waarheid en blijf positief.*
- *Toon erkenning voor de buurt.*
- *Organiseer leuke activiteiten, zoals een openingsfeest, barbecue, oogstfeest. Wees hier creatief in en nodig iedereen uit de buurt uit, ook de mensen die niet actief meehelpen in de tuin. Zo blijft de tuin van en voor iedereen.*
- *De wijkregisseur kan je ook helpen met bemiddelen.*

Mate van betrokkenheid:



2.3 Gezamenlijk afspraken maken

Het is slim om met de betrokken buurtbewoners afspraken te maken over een aantal belangrijke zaken. Hierdoor weet iedereen waar ze aan toe zijn. Dit kan misverstanden voorkomen. De afspraken kan je vastleggen op papier, bij voorkeur gezamenlijk met een kerngroep of met een aantal actief betrokken buurtbewoners. Je kunt afspraken maken over:

- Welke organisatievorm je gaat aannemen.
- Hoe de communicatie onderling gaat verlopen.
- Wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft.
- Hoe de financiering geregeld wordt.
- Hoe de oogst verdeeld wordt.
- Hoe de grond wordt opgedeeld met welke gewassen.
- Hoe je het voortbestaan van de tuin gaat waarborgen.

Organisatievormen

Het is meestal niet verplicht dat buurtinitiatieven een organisatievorm aannemen, maar bijvoorbeeld

in Almere moet er wel een zelfbeheerovereenkomst zijn. Dit is een overeenkomst tussen de initiatiefnemer en gemeente. Hierin zijn afspraken opgenomen over het onderhoud van het stukje grond en andere voorwaarden waaronder het onder zelfbeheer van de bewoners komt. Deze overeenkomst wordt ondertekend door minimaal één persoon en het aanspreekpunt wordt hierin vastgelegd.

Geen organisatievorm

Buurtinitiatieven op kleine schaal met weinig budget maken onderling duidelijke afspraken over de organisatie van de groep en het project. Je kan deze gemaakte afspraken vastleggen in een document. Het is hierbij dus niet altijd nodig om een organisatievorm te kiezen.

Stichting of vereniging

Voor een groot initiatief met bijvoorbeeld een groot budget en meerdere betrokken partijen kan het verstandig zijn om een stichting of een vereniging te vormen. Door deze

organisatievorm is er een duidelijk aanspreekpunt en kan het makkelijker zijn om belangrijke zaken te regelen bij bijvoorbeeld de gemeente. Ook is het voor een organisatie makkelijker om fondsen te werven.

Stichting

Binnen een stichting worden de werkzaamheden volledig door vrijwilligers verricht en zijn er beperkte financiële belangen. Beslissingen worden door het bestuur genomen. Deze hoeft geen verantwoording af te leggen aan haar leden. Het bestuur kan snel handelen. Formeel gezien hebben vrijwilligers geen inspraak, maar je kunt uiteraard altijd zelf beslissen of je jouw vrijwilligers er wel bij wilt betrekken.

Het bestuur moet ingeschreven worden in het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel en je moet een notariële akte met statuten ontwikkelen

Vereniging

Als je met een (groot) aantal personen bepaalde activiteiten wilt

ondernemen, wordt vaak gekozen voor een vereniging. Je kan zeggen dat een vereniging voor saamhorigheid en betrokkenheid staat. Binnen een vereniging heb je een bestuur en een ledenvergadering (met alle bevoegdheden). Binnen deze organisatievorm zal ieder besluit met de leden overlegd moeten worden en wordt het besluit genomen door een meerderheid van de stemmen. Het is aan te raden om een huishoudelijk reglement op te stellen. Dit is bindend voor leden en zorgt ervoor dat iedereen de regels van de vereniging kan lezen. Je kan kiezen voor een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of met beperkte rechtsbevoegdheid.

Tip:

Via deze website kan je stap voor stap lezen wat je moet doen als je een stichting of een vereniging wilt oprichten:

www.notaris.nl/een-stichting-of-vereniging-oprichten



Een initiatiefnemer sprak over de stichting die zij heeft opgericht: "Dankzij de oprichting van mijn stichting, verliep het project ineens in stroomversnelling. We werden ineens serieus genomen door de gemeente! Dit was ook wel nodig, omdat het project een groot budget heeft."

Onderlinge communicatie

De onderlinge communicatie kan op verschillende manieren verlopen. Het persoonlijke contact is erg belangrijk, maar ook contact via telefoon, Whatsapp, sms, Facebook of e-mail zal

nodig zijn. Kies bij de onderlinge communicatie voor communicatiemiddelen waar alle betrokkenen zich in kunnen vinden en probeer het persoonlijk te houden. Je kan er ook voor kiezen om een maandelijkse of

wekelijkse nieuwsbrief rond te sturen. De communicatie over taken die gedaan zijn, kan vastgelegd worden in een logboek.

Externe communicatie

Bij het opstarten van een buurtmoestuin heb je met veel betrokkenen te maken. Hiervoor kan het handig zijn dat er een website is waar het complete plan op gepresenteerd wordt. Hiernaar kan je dan makkelijk verwijzen.

Taken en verantwoordelijkheden

Het werkt het beste als je binnen het team duidelijk afspreekt wie waar verantwoordelijk voor is, welke taken daarbij komen kijken, hoeveel tijd de taak kost en welke middelen nodig zijn om de taak uit te voeren. Wie is er bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het gereedschap? Wie is de contactpersoon voor mensen uit de buurt en voor mensen van buitenaf? Wie praat met de gemeente en de wijkregisseur? Wie mogen er allemaal oogsten op het stuk grond?

Overige afspraken

Naast de bovengenoemde punten, kan je altijd nog afspraken maken over punten die voor jouw project ook van toepassing zijn. Je kan bijvoorbeeld nadenken over wie je verder nog wilt betrekken bij het project, of je een voorzitter en penningmeester wilt aanstellen, met welke projecten je eventueel kunt samenwerken, enzovoorts.

Eventuele actiepunten na het lezen van dit hoofdstuk:

- *Maak afspraken met de betrokkenen.*
- *Maak een agenda en geef de betrokkenen de tijd om deze alvast te lezen en de vergadering voor te bereiden. Het kan erg helpen om alvast over de onderwerpen te hebben nagedacht.*
- *Denk na over de punten waar je afspraken over wilt maken.*



3. Gemeente en organisaties

Bij het opstarten van een buurtmoestuin heb je met veel betrokkenen te maken. Naast jouw buren spelen ook de gemeente en andere partijen een grote rol in het succes van jouw buurtmoestuin. Het is belangrijk om goed zicht te hebben op welke organisaties er voor jouw project van belang zijn en hoe je het beste met deze organisaties kan omgaan. Daarom wordt er in dit hoofdstuk ingegaan op de manier waarop je kan analyseren welke andere organisaties er belang hebben bij (en invloed hebben op) jouw buurtmoestuininitiatief en de communicatie met de gemeente. Voor de communicatie is het handig om één zakelijk e-mailadres aan te maken, zodat er een duidelijk aanspreekpunt is. Een open houding en altijd eerlijk en volledig zijn, helpt voor de versterking van de banden met de omgeving. Ook voor de communicatie met buitenstaanders kan het erg handig zijn om een goed plan te hebben voor je project. Dit zorgt ervoor dat iedereen begrijpt waar het over gaat en vermindert de kans op miscommunicatie.



3.1 Omgaan met belanghebbende partijen in de omgeving

Jouw initiatief zal niet alleen impact hebben op de buurt, maar ook op de omgeving rondom de buurt. Hierbij kan je denken aan organisaties en bedrijven die jou kunnen helpen of graag bij je willen aansluiten, maar je kan ook denken aan de gemeente, vrijwilligersorganisaties en eventuele andere partijen. Het is slim om deze partijen in kaart te brengen, alvast na te denken hoe je met deze betrokkenen omgaat en wat je kan doen om ze op de juiste manier bij jouw project te betrekken.

Het in kaart brengen van betrokken partijen en hun invloed op jouw project

Om inzicht te krijgen in welke organisaties en partijen jouw buurtmoestuininitiatief zouden kunnen ondersteunen kan het handig zijn om deze in kaart te brengen. Dit kan via een korte twee-stappen-analyse (tabel & schema), welke hiernaast staat uitgelegd.

Stap 1: Partijen die een rol kunnen spelen

De eerste stap van de analyse is het maken van een lijst van partijen die een rol kunnen spelen bij jouw buurtmoestuininitiatief. Je kunt hierbij gebruik maken van onderstaande tabel. Uiteraard ben je vrij om andere partijen toe te voegen. Het invullen van namen/contactgegevens kan je helpen om later sneller contact met deze partijen op te nemen.

Partij/organisatie	Namen
Deelnemers aan het project	
Buren en omwonenden	
Bezoekers	
Gemeente	
Projectontwikkelaars/woningbouwcoöperaties	
Belangenorganisaties	
Ervaringsdeskundigen	
Concurrenten	
Andere buurtmoestuininitiatiefnemers	

Tips:

- Doe deze stap samen met anderen, samen weet je namelijk meer en krijg je een breder beeld.
- Het kan helpen om de personen een nummer te geven, zodat de nummers in de volgende stap gebruikt kunnen worden.



Stap 2: De partijen indelen in het schema

Maak voor elke partij/persoon een inschatting of ze veel of weinig belang hebben bij je initiatief en of ze veel of weinig invloed uitoefenen op het realiseren van je plannen. Vul alle namen van de partijen uit de tabel in het schema op de volgende pagina. Uiteindelijk heb je allemaal namen in de vier blokken staan. Elk blok behoort tot een bepaalde groep. Per groep kan je actie ondernemen:

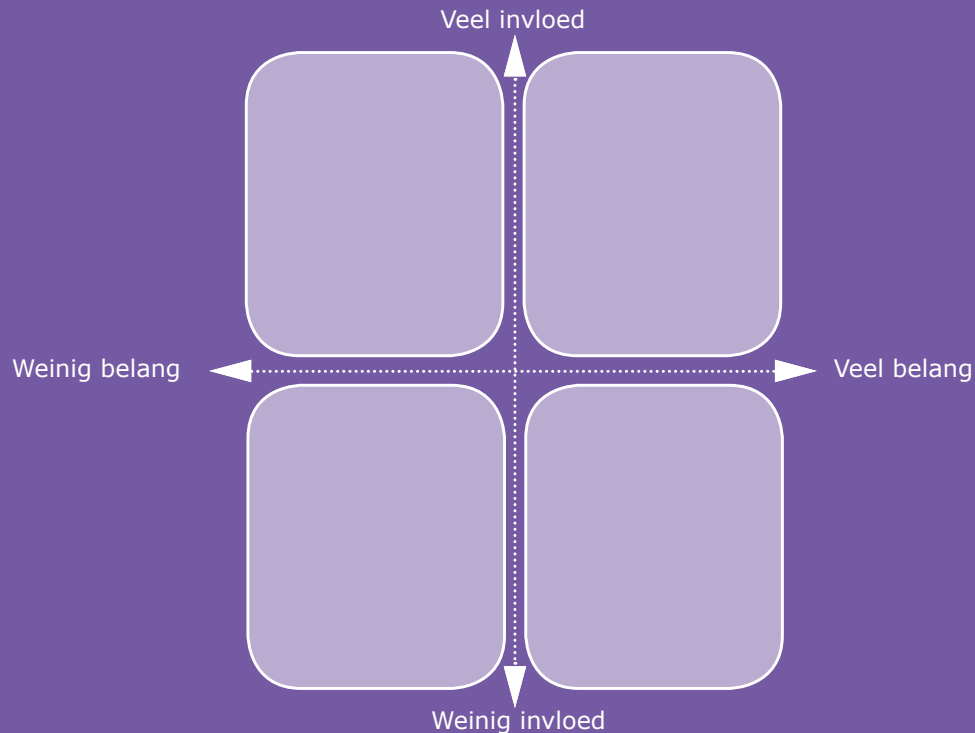
- Veel invloed, weinig belang: maak de mensen enthousiast, aangezien ze veel invloed hebben.
- Veel invloed, veel belang: deze mensen zijn belangrijk voor het initiatief. Het belang kan positief en negatief zijn. Het is daarom belangrijk dit van te voren vast te stellen. Daarna kun je kijken welke actie je kunt ondernemen in de communicatie.
- Weinig invloed, weinig belang: Voor deze groep hoeft geen actie ondernomen te worden.
- Weinig invloed, veel belang: Als het

belang van deze mensen positief is, kan het gebruikt worden om meer invloed uit te oefenen op andere partijen.

Nadat je hebt gekeken welke partijen belangrijk kunnen zijn en met wie je rekening moet houden, kan je hier op inspelen en op de beste manier communiceren.



Analyse van de partijen en personen in de omgeving



3.2 Communicatie met de gemeente

Voor het realiseren van je buurtmoestuininitiatief kom je vroeg of laat in contact met de gemeente. De gemeente Almere heeft op dit moment (in 2014) geen standaard beleid voor het omgaan met een buurtmoestuin. Ieder initiatief wordt dan ook apart bekeken en apart afgehandeld. De gemeente is wel heel actief in het aanmoedigen van burgerparticipatie, wat betekent dat ze openstaan voor initiatieven vanuit bewoners. Dit is goed nieuws voor jouw buurtmoestuin! Voordat de gemeente Almere akkoord gaat, verwacht ze wel een goed draagvlak in de buurt. Dit kun je aantonen door middel van een handtekeninglijst waarop de buurtbewoners aangeven dat ze het eens zijn met het buurtmoestuininitiatief. Meer informatie hierover kun je vinden in hoofdstuk 2.2 'Draagvlak creëren'.

Binnen de gemeente is de wijkregisseur de aangewezen persoon om je verder te helpen met je plan. De wijkregisseur is de schakel tussen de burger en de overheid. De wijkregisseur kan zorgen voor de juiste contacten binnen de gemeente. Daarnaast heeft hij/zij meestal ook een goed netwerk in de wijk. De wijkregisseur kan je dus helpen om met de juiste personen in contact te komen voor jouw buurtmoestuininitiatief. Je kunt de wijkregisseur bereiken door het algemene nummer van de gemeente Almere te bellen (het zogenaamde '14036' nummer - een speciaal nummer voor de gemeente Almere) en dan te vragen naar de betreffende wijkregisseur van jouw stadsdeel. Een andere mogelijkheid is een e-mail te sturen naar info@almere.nl. Geef aan dat de e-mail bestemd is voor de wijkregisseur van jouw stadsdeel en daarbij geef je een omschrijving van jouw idee.

3.3 Ondersteunende organisaties

Ontwikkelcentrum stadslandbouw Almere

Het Ontwikkelcentrum Stadslandbouw Almere (OSA) is opgericht in 2011 en is de motor achter de ontwikkeling van stadslandbouw in Almere. Zij doet dit door zowel commerciële als sociaal ingestoken vormen van stadslandbouw te initiëren en ondersteunen. Door OSA is bijvoorbeeld De Kenniskring Buurtmoestuinen opgericht, een netwerk van ongeveer twintig Almeerders die actief zijn met buurtmoestuinen en schooltuinen. Het is mogelijk om aan te sluiten bij dit netwerk, om samen met andere deelnemers informatie te delen over het proces van elkaars buurtmoestuinen en elkaar te helpen met elkaars vragen. De Kenniskring komt ongeveer één keer per maand bij elkaar en deelname is gratis. Je kunt contact opnemen met De Kenniskring Buurtmoestuinen Almere via het Ontwikkelcentrum (www.os-almere.nl/) of door te bellen naar 0320 291624.

Mooi Zo Goed Zo (Stichting de Schoor)

De Schoor is de welzijnsorganisatie van Almere. Belangrijk actiepunt van De Schoor is het ondersteunen van bewonersparticipatie en het verbeteren van de leefbaarheid. Mooi Zo Goed Zo is een onderdeel van de stichting en ondersteunt initiatieven van bewoners. Mooi Zo Goed Zo beschikt over kennis en een breed netwerk dat je kan helpen bij het opzetten van je buurtmoestuin. Zij kan je helpen bij het uitvoeren van het initiatief door het geven van tips en adviezen. Ook kan zij je in contact brengen met de juiste personen binnen de gemeente en eventueel andere organisaties.

Je kunt contact opnemen met Mooi Zo Goed Zo via het contactformulier op hun website (www.mooizogoedzo.nl) of door te bellen naar 036-5278500.

De Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM)

De KNHM begeleidt bewoners bij de verbetering van hun buurt, wijk, dorp of stad. De begeleiding richt zich op

bewoners die zelf hun idee willen realiseren voor verbetering van hun fysieke leefomgeving. De KNHM (www.knhm.nl) is een landelijke organisatie met afdelingen in iedere provincie. Je kunt contact opnemen met de KNHM via h.koning@solcon.nl of door te bellen naar 0321 319784.

Er zijn nog een aantal andere organisaties actief in het Almeerse groen. Deze organisaties kunnen misschien iets betekenen voor jouw initiatief. Het gaat hierbij om:

- CBL, Centrum voor Biologische Landbouw; www.biologischelandbouw.org
- IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid; www.ivn.nl/afdeling/almere
- Landschapsbeheer Flevoland, www.landschapsbeheer.net
- NMFL, Natuur en Milieu Federatie Flevoland; www.nmfflevoland.nl
- Stichting Stad en Natuur; www.stadennatuur.nl
- Stadsboerderij Almere; www.stadsboerderijalmere.nl

- Urban Greeners; www.urbangreeners.com

Tips

- *Al deze partijen werken allemaal op verschillende manieren. Wanneer je merkt dat het contact met één van de partijen niet aansluit bij jouw project, is het altijd goed om het via een andere partij te proberen en niet zomaar op te geven.*
- *Het is goed kennis te nemen van wat er op dat moment speelt in de politiek van de gemeente. Op dit moment zijn dat bijvoorbeeld thema's als burgerparticipatie en de Floriade. Het is goed in je plan te laten merken dat je aansluit bij deze actuele thema's van de politiek.*



4. Voortbestaan buurtmoestuin

Yes! Het is gelukt jouw buurtmoestuin te realiseren. Het is nu belangrijk dat de buurtmoestuin in stand gehouden wordt, dat de buurt enthousiast blijft en dat betrokken buurtbewoners gemotiveerd blijven om te helpen. Verder is het goed om ieder jaar te kijken hoe het gaat met jouw initiatief en of er eventuele nieuwe ontwikkelingen spelen in de buurt en de omgeving, waarop de buurtmoestuin kan inspelen. Hier een aantal aandachtspuntjes om ook na de start jouw buurtmoestuin succesvol voort te kunnen zetten. Heel veel succes met jouw buurtmoestuin!

4.1 Het voortbestaan waarborgen

Voor de betrokken buurtbewoners is belangrijk dat ze waardering en erkenning krijgen voor hun inzet in het initiatief. Door je erkenning te laten blijken laat je zien dat ze serieus worden genomen.

Activiteiten organiseren rondom de buurtmoestuin

Door activiteiten te organiseren blijven de betrokken buurtbewoners enthousiast en gemotiveerd voor het werken in de buurtmoestuin. Je kunt verschillende activiteiten organiseren zoals een buurtbarbecue, een oogstfeest of een aardappeldag.

Het geven van waardering en erkenning:

- *Geef complimenten.*
- *Geef personen bepaalde bevoegdheden.*
- *Bied faciliteiten, zoals werkmateriaal.*
- *Waardeer de kwaliteiten van deze personen.*
- *Organiseer activiteiten.*

4.2 Hoe meer zielen hoe meer vreugd!

Ieder initiatief kan nieuwe inbreng gebruiken. Voor jouw initiatief is het dan ook belangrijk om niet alleen in de eigen groep te blijven. Als nieuwe buurtbewoners willen aansluiten, kan het tot nieuwe inzichten leiden. Het is dus belangrijk dat je als groep open blijft voor anderen en dat je eventueel naar inbreng van anderen uit de buurt vraagt.

Tips:

- *Kies de datum van de activiteit zorgvuldig en let er op dat er geen andere belangrijke activiteiten op deze dag gepland zijn.*
- *Een activiteit met zelf geteelde groenten is leuk te linken met je buurtmoestuin (denk bijvoorbeeld aan een barbecue).*



multifunctioneel

